

Професійний стандарт «Вихователь ЗДО», як орієнтир для професійного розвитку

Основна мета професійної діяльності вихователя — організовувати навчання, виховання та розвиток вихованців під час здобуття ними дошкільної освіти; формувати у вихованців ключові компетентності відповідно до державного стандарту

Які умови праці створити

Робоче місце вихователя потрібно розташувати в окремому приміщенні — кабінеті, кімнаті закладу освіти; оснастити предметами й засобами праці відповідно до вимог законодавства.

Професійну діяльність вихователь здійснює відповідно до трудового договору та/або посадової інструкції. Професійна діяльність вихователя передбачає зайнятість у будівлі закладу дошкільної освіти та за її межами, якщо цього потребує освітній процес

Які вимоги до освіти

На посаду вихователя приймають осіб, які мають:

- вищу або фахову передвищу освіту за спеціальністю 012 Дошкільна освіта та/або професійну кваліфікацію вихователя;
- вищу або фахову передвищу освіту за іншою спеціальністю галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за умови професійної кваліфікації вихователя

Коли підвищує кваліфікацію

- Законодавство передбачає, що вихователь має обов'язково підвищувати кваліфікацію не рідше рази на п'ять років загальним обсягом не менш ніж 120 годин на п'ять років

Якими загальними компетентностями володіє

Вихователь закладу дошкільної освіти має володіти загальними компетентностями:

- **громадянська** — діє відповідально та свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина, реалізує свої права й обов'язки, усвідомлює цінність громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку;
- **соціальна** — уміє вибудовувати міжособистісну взаємодію, працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;
- **культурна** — виявляє повагу та цінує українську народну культуру, поважає багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, виражає національну культурну ідентичність, творчо самовиражається;
- **лідерська** — приймає ефективні рішення в професійній діяльності та відповідально ставиться до обов'язків, мотивує дітей/дорослих досягати спільної мети;
- **підприємницька** — здатний до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації результатів своєї професійної діяльності; керує власним життям і кар'єрою; планує культурні та соціальні проекти й керує ними; здатний критично мислити;
- **етична** — усвідомлює свої професійні можливості та діє лише в межах професійної підготовленості; діє на основі етичних міркувань/мотивів, доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності

Які трудові функції виконує

У документі визначено чотири трудові функції вихователя:

- організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу;
- участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища;
- партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу;
- професійний розвиток і самовдосконалення.

Відповідно до кожної функції вихователь має володіти професійними компетентностями

Виконує обов'язки

Основна мета професійної діяльності вихователя — організовувати навчання, виховання та розвиток вихованців, формуючи в них ключові компетентності відповідно до державного стандарту.

Професійну діяльність вихователь здійснює відповідно до трудового договору та/або посадової інструкції, а також виконує її у будівлі закладу освіти, що використовується в освітньому процесі, та за межами будівлі закладу освіти.

Вихователь безпосередньо підпорядковується керівнику закладу дошкільної освіти, а також керівнику структурного підрозділу закладу освіти (у разі його наявності).

Ви як керівник закладу маєте організувати вихователю робоче місце в окремому приміщенні (кабінеті, кімнаті) закладу та оснастити предметами й засобами праці відповідно до вимог законодавства або визначити умови для дистанційного навчання.

Які умови праці визначає стандарт для вихователя

Професійна діяльність вихователя пов'язана з підвищеним рівнем психофізіологічного та емоційного навантаження.

Режим роботи, тривалість робочого часу та часу відпочинку, інші умови праці, оплата праці визначають правила внутрішнього розпорядку, колективний договір (у разі наявності), інші документи закладу з дотриманням норм і гарантій, встановлених законодавством про працю та законодавством у сфері освіти.

Має відповідну освіту

Вихователь ЗДО повинен мати освіту за спеціальністю 012 Дошкільна освіта та/або професійну кваліфікацію вихователя:

- вищу — освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, ступінь молодшого бакалавра, ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, ступінь магістра;
- фахову передвищу — ступінь фахового молодшого бакалавра.

Може мати вищу або фахову передвищу освіту за іншою спеціальністю галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за умови присвоєння професійної кваліфікації вихователя.

Володіє загальними компетентностями

Професійний стандарт визначає шість загальних компетентностей, якими має володіти вихователь ЗДО (табл. 1):

Компетентність	Що вмє робити
Громадянська	Діє відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовує свої права і обов'язки; усвідомлює цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку
Соціальна	Здатний до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня
Культурна	Виявляє повагу та цінує українську національну культуру, поважає багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатний до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження

Лідерська	Уміє приймати ефективні рішення у професійній діяльності та відповідально ставиться до обов'язків, здатний мотивувати людей до досягнення спільної мети
Підприємницька	Здатний до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; уміє керувати власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проєктами, критично мислити
Етична	Усвідомлює свої професійні можливості та діє лише в межах рівня професійної підготовленості, на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності

Володіє трудовими функціями та професійними компетентностями

Стандарт визначає чотири трудові функції для вихователя, а також необхідні професійні компетентності (табл. 2):

Трудові функції	Професійні компетентності
Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу	1. Прогностична: уміє планувати та прогнозувати результати освітнього процесу; здатний до самоорганізації, документування професійної діяльності. 2. Організаційна: використовує в освітньому процесі державну мову; обирає ефективні методи, форми та засоби організації освітнього процесу відповідно до запитів та потреб здобувачів освіти; організовує ігрову (провідну) й інші види дитячої діяльності та підтримує види діяльності, ініційовані дитиною; уміє забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з ООП. 3. Оцінювально-аналітична: здатний визначати рівень сформованості компетентностей у дітей відповідно до державного стандарту дошкільної освіти. 4. Предметно-методична: уміє формувати у дітей ключові компетентності відповідно до державного стандарту
Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища	1. Здоров'язбережувальна: уміє організовувати фізично безпечне освітнє середовище та психологічно безпечне освітнє середовище. 2. Проектувальна: уміє організовувати та проектувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування
Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу	1. Психо-емоційна: здатний до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії, швидко реагує на зміни, гнучкий, адаптивний і стресостійкий. 2. Педагогічне партнерство: здатний до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності, командної взаємодії, залучає учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної. 3. Морально-етична: враховує культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснює його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень
Професійний розвиток та самовдосконалення	1. Здатність до навчання впродовж життя: здатний до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності; планує та реалізовує індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту. 2. Інформаційно-комунікаційна: орієнтується в інформаційному

	просторі, ефективно використовує інформаційно-комунікаційні технології та електронні освітні ресурси в професійній діяльності, дотримується правил безпечної поведінки в цифровому середовищі
--	---

Інформацію підготувала:
вихователь-методист ДНЗ№13 Інна БАЛАГУРОВА

Джерело: ж. Вихователь-методист дошкільного закладу №12, 2021